

N^r. 8.

Warszawa

$\frac{11}{23}$ grudnia 1865 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

STAN TARGU I POŁOŻENIE OGÓLNE.

Kapryśne jest usposobienie giełdy: z jednéj strony listy zastawne w zesz. tygodniu spadły o $2^0/_0$ (z $84^2/_3$ na $82^2/_3$; były nawet w środę niżéj—na $82^0/_0$); z drugiéj podniosły się listy likwidacyjne o $5^0/_0$ (z 75 na 80); że jednak ostatnie w bardzo małéj ilości się ukazują, trzeba zatém poczekać zanim się ich cena ustanowi. Notujemy tylko, że w tym kaprysie jest naturalna dążność do zbliżenia tych pokrewnych między sobą wartości.

Podobnież sprzeczne fluktuacje widzimy w wexlach zagranicznych: kiedy z jednéj strony berlińskie, londyńskie, paryskie, drożały, — z drugiéj spadły nieco wiedeńskie; obecnie zaś, wprost przeciwnie, wiedeńskie się podniosły, a inne spadły.

Podobne wahania są w ogóle oznaką i skutkiem nieregularności, a stąd niepewności stosunków handlowych, tak jak wahania barometru—oznaką i wynikiem zmienności stanu atmosfery.

Kantor Banku Polskiego w Łodzi otworzył skup wexli i jak słyszymy, w jednym dniu skupił blisko na na 20.000 rubli. Za normę tego brać nie można: po załatwieniu pierwszych gwałtownych potrzeb kredytu, operacja ta zwolnieć musi;—ale tém niemniéj widoczny to objaw istnienia wielkiéj, a dotąd niezałatwionéj i według nas niepodobnéj do załatwienia przez bank centralny, potrzeby. Rozwój depozytów i łącznie z niemi rachunków bieżących uzupełni pożyteczność téj ważnéj instytucji, dając popęd do tworzenia i obiegu kapitałów.

W Galicji austrjackiéj zrozumiano, że bez kredytu żaden przemysł rozwijać się nie może; zaprowadzają tam kredyt rolniczy.

Na giełdzie paryskiéj, mówi p. Lapalme w *Semaine Financière*, spekulanci na obniżenie doznali wielkiéj porażki: likwidacja wypadła korzystnie dla kupujących; renta jest bardzo żądana (po $69^0/_0$) i wszelkie dobre wartości mocno się trzymają. Targ jednak nie jest dość ożywiony: śmierć króla belgijskiego i stan rzeczy w Mexyku dają powód do pewnéj stagnacji; niektórzy nawet z mowy prezydenta Stanów Zjednoczonych wyprowadzają obawy, chociaż mowa ta jest wcale pokojowa, choćby już w oznajmieniu rozbrojenia i zmniejszenia wydatków wojskowych z 516 na 33 miljony dolarów.

Giełda londyńska ma się ku zniżeniu, co jednak wcale nie ma związku z położeniem politycznem, ale jest prostém następstwem wielkiego użycia kapitałów angielskich w przedsiebierstwach, zwłaszcza zagranicznych. W takiém położeniu konsole spadają ($87^3/_8$) bo 3 do $3^1/_2$ $^0/_0$ okazuje się niedostatecznym i kapitały łatwo inne korzystniejsze znajdują umieszczenie.

KURSA GIEŁDY.

w tygodniu od 15 do 21 grudnia,

		Stopa %	PARI	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 15 grud.	Sobota 16	Poniedz. 18	Wtorek 19	Środa 20	Czwar. 21	Stosunek ost. do pari na 100
				R	u	b	l	e		
	1. Papiery publiczne.									
	a) Rządowe.									
Polskie.	Obligi Skarbowe (r. 100. 250 500).	4	100	*82,66$^{2}/_{3}$	.	.	.	.	.	*82$^{2}/_{3}$
	kupon............	.	.		.	.	.	.	.	.
	Obligacje cząstkowe (zł. 500)....	4	75	104	.	.	.	.	.	138$^{3}/_{4}$
	Certyf. banku na Obl. cz. *A* (z. 300).	5	45	51,75	.	.	.	.	.	115
	„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	27	.	.	.	.	.	90
		5	30	34	.	.	.	.	.	113$^{2}/_{3}$
	Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	15	6,15	.	.	.	.	.	41
	Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100		75	75	75	75	80	80
Ruskie.	5-ta pożyczka (500)........	5	100	89,13$^{8}/_{9}$	.	.	.	.	.	89$^{1}/_{7}$
	Pożyczka premjowa (100).......	5	100	110,66$^{2}/_{3}$	110,50	110,50	110,50	.	110,75	110$^{3}/_{4}$
	Metaliki (300) lutowe.........	4	100	100,17	.	.	.	.	.	100$^{1}/_{6}$
	Metaliki (300) sierpniowe.......	4	100	.	.	.	.	.	.	.
	Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)..	5	100	*91,75	.	.	.	.	.	91$^{3}/_{4}$
	b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie.	Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	15	12,71$^{1}/_{6}$	.	12,50$^{2}/_{3}$	12,39$^{1}/_{2}$	12,30$^{1}/_{3}$	12,40$^{1}/_{6}$	82$^{2}/_{3}$
	kupon............	.	.	.	.	.	.	.	0,29$^{5}/_{6}$	.
	Akcje Dr. Żel. W-W. (100).....	diw.	60	.	.	79	79	.	.	131$^{2}/_{3}$
	„ „ W-B. (100. 150)...	4	100	69,75	.	69,75	69,75	69,67	69,67	69$^{2}/_{3}$
	„ „ Teresp. (100).. ..	5	100	100	100	100	100	100	100	100
	„ „ Łodzk. (100).....	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus.	Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125).....	5	125	123,75	.	.	124,50	.	.	99$^{3}/_{5}$
	Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	4$^{1}/_{2}$	100	92	.	.	.	.	.	92
	2. Wexle.									
	Berlin.... ...(Tal. 100) 2 mies	.	92,85	112,65	112,65	112,50	112,20	112,05	112,20	120$^{8}/_{9}$
	Gdańsk....... (100) „	.	92,85	112,[illegible]0	112,50	.	.	.	.	.
	Hamburg.....(M. B. 300) „	.	141,02	*173,25	.	.	.	171,90	.	121$^{6}/_{7}$
	Londyn....... (Ł. 1) 3 „	.	6,30	7,67$^{1}/_{2}$	7,66	.	7,64	7,63$^{1}/_{2}$	7,64	121$^{1}/_{4}$
	Paryż........(Fran. 300) 2 „	.	75	91,95	92,10	91,80	91,65	91,50	91,80	122$^{2}/_{5}$
	Wiedeń....... (Gul. 150) „	.	92,85	*107,70	107,40	107,55	.	107,70	108	116$^{1}/_{3}$
	Petersburg....(Rub. 100) 1 „	.	100	*99,17	.	.		.	.	*99$^{1}/_{6}$
	3. Monety.									
	Półimperjał.................	.	5,15	6,26	.	.	6,24	.	.	121$^{1}/_{6}$
	Napoleondor.................	.	5	.	.	.	6,14	.	.	122$^{4}/_{5}$
	Dukat holenderski............	.	3	3,62$^{1}/_{2}$	.	.	3,62	.	.	120$^{2}/_{3}$
	Rubel srebrny...............	.	1	.	.	.	1,19	.	.	119
	Talar pruski................	.	0,92.85	.	.	.	1,13$^{1}/_{2}$	.	.	122$^{1}/_{4}$
	Gulden austrjacki	.	0,61.9	.	.	.	0.72$^{1}/_{2}$	.	.	117$^{1}/_{8}$

STOPA ESKONTY: Bank pol. 6%.—Franc. 4%.—Angiels. 6%.—Prus. 7%.—Austr. 5%.

(*) Cyfry z gwiazdką oznaczają ceny żądane, ale niepłacone.

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

1. Eskonta (skup):

a) Wexli krajowych.

	rubli
Pozostawało po 12 grudnia.........	1.254.956, 18
Skupiono do 19 grudnia włącznie....	162.362, 57
	1.417.318, 75
Zwroty do d. 19 grudnia czynią......	130.775, 18
Pozostaje d. 19 grudnia...........	1.286.543, 57

b) Wexli zagranicznych.

Pozostawało po 12 grudnia.........	260.045, 47½
Nabyto do d. 12 grudnia............	—
	260.045, 47½
Zrealizowano do 19 grudnia.........	1.542, 66½
Pozostaje po 19 grudnia............	258.502, 81

2. Zaliczenia na zastaw papierów publicznych:

W d. 12 grudnia wynosiły.........	1.232.921, 81
Włącz. po 19 grud. udzielono zaliczeń	110.860, 86
Razem	1.343.782, 67
Zwrócono po tęż datę	35.024, 26
Pozostaje w zaliczeniach	1.308.758, 41

3. Pożyczki na zastaw towarów:

(w składzie warszawskim).

Z dniem 13 grudnia pożyczki wynosiły:		
Na zastaw wełny.. ..	445.422, 02½	
„ „ innych towar.	169.802, 93½	
		615.224, 96
Po d. 19 grudnia włącznie udzielono:		
Na zastaw wełny.....	—	
„ „ innych towar.	—	
		—
Razem: na zast. wełny	445.422, 02½	rubli
na zast. innych towar.	169.802, 93½	
		615.224, 96
Po d. 19 grud. wł. zwróc.		
Na zastaw wełny.....	37.230	
„ „ innych towar.	3.830	
		41.060
Poz. w poż. w d. 20 grud.		
Na wełnę..........	408.192, 02½	
Na inne towary......	165.972, 93½	
		574.164, 96

4. Zaliczenia na zastaw kosztowności.

W d. 12 grudnia wynosiły.........	479.630, 56
Włącznie po 19 grud. udzielono zalicz.	7.767, 99
Razem	487.398, 55
Zwrócono po tęż datę...........	5.260,
Pozostaje w zaliczeniach..........	482.138, 55

5. Otwarte kredyta.

W d. 12 grud. wieczór zaliczenia wyn.	3 498.293, 93
Do 19 grudnia wieczór zaliczono....	799.564, 33
	4.297.858, 26
Do 19 grudnia wieczór wpłynęło.....	576.377, 67 $^{2}/_{4}$
W zaliczeniach 19 grudnia wieczór..	3.721.480, 58 $^{2}/_{4}$

6. Stan kasy.

w dniu 19 grudnia.

Monety srebrne i złote..........	2.854.979, 64¼
Bilety Banku Polskiego...........	319.160
— kred. Cesarstwa...........	394.033
— — w Petersb. do wymiany	300.000
Razem	3.868.172, 64¾

BILANS BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO

w d. 6 — 7 grudnia 1865 roku.

STAN CZYNNY	B. francuski.	B. angielski.
	fran.	fran.
Fundusz metaliczny....	438.474118	361.740425
Portfel i zaliczenia na złoto..............	674.803691	481.944925
Zaliczenia na pap. publ. akcje............	71.578930	246.027500
Dług skarbu i inne wart.	157.827900	366.250000
	1.342.684639	1.455.962850

STAN BIERNY	B. francuski.	B. angielski.
	fran.	fran.
Bilety w obiegu.........	864.683325	518.879750
Przekazy z term. kilkod.	7.519014	11.778225
Rachunki bieżące......	226.729663	481.666075
Kapitał zakładowy.....	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	—
Inne passiva..........	54.207861	79.813800
	1.342.684639	1.455.962850

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

Przewóz zboża na kolejach żelaznych utrudniony z powodu wysokich taryf. Gazeta Rolnicza (Nr. 47) zwraca na to uwagę i twierdzi, że ten rodzaj transportu musi wejść w użycie. W obec drożenia zboża w Anglji, a małego dowozu z Ameryki i morza Czarnego, oraz niedostępności, w porze zimowéj, portów baltyckich, być może, że koszta transportu kolejami żelaznemi do portów morza Niemieckiego opłacą się przez znaczne w cenach podwyższenie. Zniżenie frachtu dla zboża nadałoby naszemu handlowi więcéj regularności, czyniąc go mniéj zależnym od stanu spławów i portów nadbaltyckich,—co znowu oddziaływałoby niezawodnie na stałość waluty naszéj, tego koniecznego kriterjum wszelkich interesów.

Drogi żelazne w Anglji. W upłynionym listopadzie minęło lat 41, od czasu jak *John Stephenson* zbudował pierwszą lokomotywę, któréj szybkość nie przenosiła 6 mil ang. na godzinę. W lat 5 późniéj, doprowadził ją do szybkości 15 mil ang. Dziś według sprawozdania wydziału handlu (board of trade) za rok 1864, po kolejach angielskich przebiega do 7000 lokomotyw, z szybkością 40, 50, a nawet 70 mil ang. w godzinę.

Wypłód i przerób (produkcja i fabrykacja) lnu w Prusach wielkie czyni postępy, zwłaszcza w prowincjach: szląskiéj, westfalskiéj i nadreńskiéj. Znane już są płótna szląskie: tkacze szląscy znani z swéj pracowitości, wyzyskiwani przez handlarzy, zwrócili na siebie uwagę rządu. W okręgach tkackich założono 10 szkółek. W r 1855 wprowadzona została kosztem rządu fabrykacja koronek, i już we dwa lata późniéj, 750 dziewcząt miały stąd przyzwoity zarobek; dziś szląskie koronki uchodzą w handlu za brabanckie.

Według urzędowych wiadomości, obecnie znajduje się w Prusach 21 przędzalni lnu i konopi, zatrudniających 6.600 robotników (z tych 4.495 kobiet).

Liczba wrzecion w ruchu 100.000 (w Irlandji 641 000). Warstatów tkackich 43.840 zatrudniających takąż prawie liczbę ludzi. W całym związku celnym, warstatów liczy się około 206.000.

Handel wyrobami lnianemi w związku celnym w r 1863, obliczony na centnary:

	przywóz	*wywóz*
przędzy	181.949 ct	18.806 ct.
tkanin	84.623 —	158.393 —
W tych cyfrach tkanin przypada na Prusy	71.823 —	97.663 —

W tymże 1863 roku wywóz wyrobów lnianych z Anglji w wartości wynosił:

przędzy.......	na f st.	2.276.932
tkanin.........	—	5.284.4!3

Muzeum politechniczne w Berlinie. Pod tą nazwą w zeszłym miesiącu otwarty został w Berlinie zakład publiczny złożony z dwóch oddziałów: *fizycznego* i *technicznego.* W pierwszym mieszczą się przyrządy dające poznać elementa sił przyrody; w technicznym—machiny i modele wyświecające praktyczne tych sił zastosowanie. Za opłatą 5 silbg. (1 zł.) każdy może poznać naturę i własności światła, ciepła, elektryczności, magnetyzmu, powietrza, wody; układ i działanie machin od najprościejszych do najbardziéj złożonych; rozmaite procesa techniczne, – hutnictwo, tokarstwo, papiernictwo i t. p. Maleńka lokomobila wprawia w ruch mnóstwo modeli dających dokładne pojęcie o działaniu najsilniejszych aparatów Narzędzia i machiny rolnicze przedstawiają się w całym komplecie i z dokładném wyjaśnieniem ich użycia.

Prócz tego, istnieje przy muzeum *gabinet jeograficzny*; oddział *fotograficzny*, zbiór minerałów i model kopalni.

Uczeni specjaliści dostarczają publiczności żądanych objaśnień, a wreszcie, przy zakładzie urządzona jest sala prelekcij, gdzie co wieczór od godziny 6 do 9 odbywają się wykłady chemji, fizyki i nauk technicznych.

W Belgji od niejakiego czasu odbywają się corocznie publiczne odczyty *o uprawie ogrodów.* Każdy okręg miewa najmniéj 10 takich odczytów. Odpowiednich lokalów dostarczają swoim kosztem gminy albo stowarzyszenia, a koleje żelazne udającym się na odczyty odstępują 50% z ceny przewozu.

W roku 1863 odbyły się odczyty w 35 miejscowościach, w czém wzięło udział przeszło 10.000 słuchaczy. Rząd przyszedł w pomoc stowarzyszonym, zasiłkiem 8.000 franków. (*Gaz. Rol.*)

Pszczolnictwo. Pszczolarze francuscy zajęli się ostatniemi czasy, wynalezieniem najodpowiedniejszego pokarmu dla pszczół, mogącego zastąpić brak naturalnego pożywienia, w latach nieprzyjaznych zbiorowi miodu. Z licznych prób dotąd czynionych, okazało się: że najodpowiedniejszemi materjałami są: syrop cukrowy, makuchy rzepaczane i glukoza czyli cukier z mączki krochmalowéj ziemniaczanéj, lub owocowéj wyrobiony, niekrystalizujący się.

Podając tę wiadomość mamy nadzieję, że i nasi pszczolarze nie zaniechają prób podobnych i ogłaszaniem rezultatów zachęcą do podniesienia téj, tak obecnie zaniedbanéj, a niegdyś kwitnącéj w kraju naszym gałęzi przemysłu rolniczego.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.